

Colaborare între ONG-uri pe Bazinul Hidrografic Prut - România și Moldova

Apa este esențială pentru viața pe planetă. Propria noastră existență precum și activitățile economice sunt complet dependente de această resursă prețioasă. La nivel global, apa este desori o resursă limitată - anual 1 miliard de oameni nu are acces la apa potabilă.

Bazinele hidrografice ale marilor fluvii europene, printre care și Dunărea își culeg apele de pe teritoriul mai multor state. Dezastrele - inundațiile, poluările - nu se opresc la granițe. De aceea, Uniunea Europeană a gândit o sumă de concepte noi care să faciliteze abordarea integrată, fără a se ține cont de granițe, a gospodăririi apelor și care să garanteze doar acțiuni cu rezultate bune pentru o dezvoltare durabilă. Această nouă politică în domeniul apelor a fost legiferată prin Directiva Cadru 2000/60/FC.

Directiva Cadru definește bazinul hidrografic ca unitate naturală pentru utilizarea și protecția apelor. Dar într-un

bazin hidrografic utilizarea apei poate avea efecte transfrontaliere și de aceea se recomandă coordonarea pentru întreaga unitate hidrografică a obiectivelor ecologice și a programelor de măsură. În vederea aplicării acestui deziderat este necesară o strânsă cooperare între țările care sunt situate în același bazin hidrografic cum este cazul României și al Moldovei în bazinul râului Prut.

Râul Prut, ultimul mare afluent al Dunării, are un bazin hidrografic de 27500 km ce se desfășoară pe teritoriul a trei state: Ucraina, România și Republica Moldova. Din lungimea totală de 953 km, 711 km formează granița între România și Republica Moldova. Deși toate cele trei țări au responsabilitatea comună de a proteja și conserva ecosistemele BH Prut, sarcina de a reduce cantitatea de nutrienți cu care acesta contribuie la poluarea Dunării și Mării Negre revine în principal României și Moldovei.

Lansarea proiectului la Galați

care să funcționeze ca rețea transfrontieră de informare în România și R. Moldova pe măsură ce grupul de experți dezvoltă planul pentru Managementul BH Prut;

- Îmbunătățirea comunicării și cooperării dintre structurile guvernamentale din România și Moldova, pentru a integra informațiile strânse despre nutrienți și substanțe toxice în planurile de dezvoltare a regiunii BH Prut.

În cadrul proiectului se vor organiza o serie de acțiuni:

- conștientizarea și diseminarea informației prin mass-media (fluturași, pliante despre nutrienți, CD-uri de educație ecologică, emisiuni pe posturile TV locale și regionale);

dova se vor organiza întâlniri la care vor participa factori de decizie pentru a se discuta problemele apei la nivel local. Cu aceste ocazii vor fi identificate principalele surse de poluare, se vor discuta soluțiile propuse de către experți și selecta măsurile concrete ce trebuie luate. De asemenea, vor fi pregătite materiale educaționale specifice pe tema nutrienților și vor fi instruiți profesorii, la nivel local, pentru a se introduce în programa școlară un capitol referitor la utilizarea durabilă a resurselor naturale (inclusiv zone umede).

Vor fi organizate și activități practice: producerea compostului în școli, plantarea copacilor sau alte activități care au legătură cu restaurarea sau managementul zonelor umede, lecții în natură - pe malurile Prutului pentru studierea peisajului, dar și a principalelor probleme cu care se confruntă această zonă: eroziune, despădurire etc.

În funcție de resursele asigurate de bugetul proiectului și de către autoritățile locale, vor fi asigurate condiții pentru compostarea deșeurilor organice, și se vor amenaja stații demonstrative de epurare a apei pe bază de stuf. Dacă fondurile necesare nu vor fi suficiente, va fi organizată o campanie de strângere de fonduri în vederea implementării proiectului.

Așteptăm o mare deschidere din partea populației, încredere și colaborare sporită între ONG-uri, instituții implicate în proiect, colaboratori.

Sperăm să reușim, pe parcursul celor 18 luni ale proiectului, consolidarea capacității ONG-urilor și a publicului larg de a influența politica din domeniul apei asigurând accesul sporit la surse de informare privind bazinul hidrografic Prut, în mod deosebit prin pagina de Internet dedicată proiectului, în cadrul site-ului www.cceg.ro și edițiile speciale din revista „Natura”.

În procesul de elaborare a Planului de Management în BH Prut este foarte importantă cooperarea dintre: Centrul de Consultanță Ecologică Cahul, Moldova, Agenția Regională de Protecția Mediului, Galați, Consiliile județelor Botoșani, Bacău, Galați, Comitetul de Bazin Prut-Bârlad, Direcția Apelor Prut Iași, Centrul de Cooperare Transfrontieră a Euroregiunii Dunărea de Jos, Cahul, Centrul de Informare și Industrie Ecologică Cahul.

Credem că proiectul "Abordare unitară la nivel de Bazin Hidrografic Prut pentru Reducerea Nutrienților și Cooperare Transfrontieră" va contribui la protejarea și dezvoltarea durabilă a BH Prut, la conservarea biodiversității prin atingerea scopului principal și a obiectivelor specifice, prin consolidarea capacităților pe care cele două țări le au, în dezvoltarea unor mecanisme eficiente pentru cooperare regională și coordonare.

Proiectul "Abordarea unitară la nivel de Bazin Hidrografic Prut pentru Reducerea Nutrienților și Cooperare Transfrontieră" realizat de Centrul de Consultanță Ecologică Galați și Mișcarea Ecologistă din Moldova, are ca obiectiv general asigurarea unui proces transparent și participativ de realizare a Planului pentru Managementul Bazinului Hidrografic Prut (în mod deosebit a componentei de reducere a nutrienților și cooperare transfrontieră dintre România și R. Moldova).

Un proiect unic în întreaga lume

Proiectul este finanțat în cadrul Programului pentru Granturi Mici al Proiectului Regional pentru Dunăre. Acest program este gestionat de către Centrul Regional pentru Europa Centrală și de Est în numele UNDP/GEF.

Proiectul Regional pentru Dunăre (DRP) una din cele trei componente ale Parteneriatului Strategic pentru Reducerea Nutrienților în Bazinul Dunării și al Mării Negre, este poate cel mai mare și cel mai ambițios proiect în domeniul apei din întreaga lume.

Acesta servește scopului intermediar al Comisiei Internaționale pentru Dunăre și Marea Neagră, de a reduce nutrienții și cantitatea de substanțe toxice din Marea Neagră până la nivelul celui de la mijlocul anilor 1990 și pe termen lung, de reducere a nutrienților și substanțelor toxice până la nivelul necesar revenirilor condițiilor din anii 1960 ale ecosistemului Mării Negre.

Parteneriatul include două proiecte regionale: "Proiectul Regional

pentru Dunăre" și un proiect pereche, derulat în Istanbul: "Proiectul Regional Marea Neagră". Ambele proiecte vor consolida Comisiile respective și vor sprijini țările în eforturile lor de a adopta politicile necesare, reformele legislative și instituționale.

Acestor două componente li se alătură Fondul de Investiții pentru Reducerea Nutrienților GEF a Băncii Mondiale, care atrage investiții directe cu scopul concret de a reduce poluarea, în special nutrienții, la nivel național și regional, în întregul bazin Dunăre - Marea Neagră.

Oamenii, orașele, industria și guvernele din toate cele 17 țări, fie de-a lungul Dunării sau a oricărui afluent al acestuia, influențează mediul natural al bazinului, precum și Marea Neagră, în care se varsă acest fluviu. Ne referim aici la calitatea apei potabile de care zeci de milioane de oameni depind zilnic!

Poluarea constituie o gravă problemă. Volumul nutrienților, în special îngrășămintele utilizate în agricultură, poluarea casnică și apele uzate din mediul urban este mult prea mare și constituie unul dintre principalele cauze care pune Marea Neagră într-un mare pericol.

Substanțele toxice constituie, de asemenea, un mare pericol - mai ales din cauza accidentelor miniere sau a inundațiilor care deversează poluanți toxici direct în cursul de apă. Inundațiile recente din Europa Centrală și din bazinul Dunării au fost, în parte, efectul deciziilor din trecut care au dus la despăduriri și la distrugerea zonelor umede naturale din Bazinul Dunării (datorată și încălzirii globale cauzată de om).

O bătălie constantă este conservarea mediului, pentru bogăția și diversitatea de specii naturale. S-au pierdut 80% din zonele umede și zonele inundabile ale Dunării de la sfârșitul secolului al XIX-lea, ceea ce amenință habitatul pelicanilor din Delta Dunării, a sturionilor din Dunărea Inferioară, a castorilor din Dunărea Superioară și numeroase alte specii.

Prutul văzut de la Costești

Conștientizarea publicului

Luând în considerare cadrul general nostru de cooperare transfrontieră pe Bazinul Hidrografic Prut, pe lângă obiectivul major de a ajuta instituțiile guvernamentale în implementarea Planului de Management al BH Prut, obiectivele proiectului sunt:

- Creșterea gradului de conștientizare a publicului larg privind efectul negativ pe care nutrienții și alte substanțe toxice îl au asupra ecosistemelor și sănătății umane, în BH Prut, atât în România, cât și în Moldova;
- Asigurarea accesului la informație - modalități de evitare și reducere a nutrienților și a substanțelor toxice, de exemplu: cele mai bune practici agricole, compost, utilizarea îngrășământului, sisteme simple de tratare a apei uzate etc.;
- Sprijinirea politicilor de reducere a nutrienților prin implementarea în zonele pilot selectate a unor măsuri adecvate, concrete;
- Organizarea unui forum alcătuit din experți din administrație, industrie, știință și sectorul non-guvernamental,

- activități de lobby și campanii (autoritățile locale trebuie să implice grupările interesate și publicul larg);
- participare publică (implicarea comunităților locale);

- educație ecologică și instruire (organizarea unor întâlniri și workshop-uri la care să participe autoritățile locale și fermierii);

- lucrul în rețea și parteneriat (organizații și agenții din domeniul apei, agricultură, Inspectoratul de Sănătate Publică, consiliile locale și județene, rețele de ONG-uri, Euroregiunea Dunării de Jos, Asociațiile Prutului Superior etc.);
- monitorizare interactivă a proiectelor pilot;

- cercetare aplicată simplă pentru procesarea datelor și a informațiilor recente despre cele mai bune tehnici;
- actualizarea inventarelor cu zone critice (care prezintă o mare cantitate de nutrienți).

Activitățile planificate se vor desfășura la nivel național/local și transfrontier.

Probleme și soluții

Cât despre zonele pilot - în câte o localitate din România și R. Mol-

Rampă de gunoi neamenajată, sursă sigură de poluare

2005: An dedicat protecției zonelor umede

În anul 2004 Forumul de Mediu al Dunării (DEF), rețea neguvernamentală de ONG-uri din bazinul Dunărean în cadrul căreia Centrul de Consultanță Ecologică Galați și Mișcarea Ecologistă din Moldova sunt puncte naționale focale pentru România și, respectiv, R. Moldova, a susținut o serie de 3 training-uri în contextul unui proiect dezvoltat în parteneriat cu WWF. La aceste training-uri au participat reprezentanți din România, Bulgaria, Germania, Republica Cehă, Serbia și Muntenegru, Bosnia, Ungaria.

Scopul acestui proiect a fost stabilirea unor echipe DEF și Water Framework Directive (WFD) - "water policy team" la nivel național/bazin Dunăre care să se implice activ în implementarea Directivei Cadru pe Apă (DCA). Membru în această echipă poate fi atât unul dintre participanții la cele trei sesiuni de training-uri, cât și o altă persoană din cadrul unei organizații neguvernamentale din rețeaua DEF care nu a participat la training-uri, dar care poate activa având pregătire în domeniul protecției mediului și mai ales pe subiectele stabilite ca priorități.

Cel din urmă training a avut ca obiectiv stabilirea exactă a rolului DEF-ului și a ONG-urilor membre în procesul implementării DCA, clarificarea posibilităților DEF în cadrul acestui proces și în special a faptului că DEF are nevoie de o echipă tehnică.

Participanților li s-a oferit ocazia să afle despre câteva din proiectele de succes de participare publică din Europa: Anglia - proiect pilot de implementare a DCA și în special al Planului de Management pe un bazin de dimensiuni mici. Acest proiect poate fi accesat la adresa: www.environment-agency.gov.uk

Au fost stabilite prioritățile DEF-ului pentru anul 2005 din perspectiva implicării în implementarea WFD. Ariile de interes major în care vor acționa membrii DEF în întocmirea și implementarea Planului de Management al Bazinelor Hidrografice au fost stabilite ca fiind următoarele:

- Corpuri de Apă Puternic Modificate (Heavily Modified Water Bodies);
- zone umede;
- participare publică în cadrul DCA;
- analiza presiunilor și impactelor (calitatea apei, reducerea nutrienților etc);
- condiții de referință;
- managementul inundațiilor.

A fost subliniată necesitatea DEF de a căuta

programe de finanțare substanțiale (ex. INTER-REG) pentru întărirea capacității rețelei de a exercita mai multă presiune politică la nivel național și bazinal pentru o implementare corectă a DCA.

În cazul în care capacitatea de a se implica în implementarea DCA este la un nivel scăzut, echipa va trebui să găndească o strategie prin care să fie îmbunătățite cunoștințele pe anumite subiecte.

Un prim grup de acțiune stabilit a fost cel pentru Corpuri de Apă Puternic Modificate (HMWB) din care fac parte România, Ungaria, Croația, Germania, Cehia.

Grupul va trebui să-și îmbunătățească capacitatea tehnică prin obținerea unei finanțări care să-i faciliteze schimbul de experiență și ridicarea gradului de implicare.

Pentru anul 2005 grupul și-a propus mai multe acțiuni, printre care:

- lobby împotriva deteriorării stării apelor;
- prezentarea unui Document de poziție de la Conferința Ministerială din decembrie 2004. Subiectul va fi inclus și pe agenda Adunării Generale a DEF - aprilie 2005;
- identificarea unor experți care să poată oferi

consultanța grupului, lobby la nivel național și bazinal;

- întocmirea unei propuneri de finanțare a activităților grupului;
- întocmirea unei broșuri care să explice mai bine noțiunea de Corpuri de Apă Puternic Modificate.

Un alt grup de acțiune va fi cel pe zone umede. Această echipă va avea în planul de lucru pentru anul 2005 următoarele:

- promovarea valorii multifuncționale a zonelor umede;
- promovarea ariilor transfrontiere;
- crearea unui inventariu al zonelor umede;
- stabilirea politicii DEF pentru zone umede;
- fiecare punct național focal trebuie să expedieze DEF-ului o bază de date cu zonele umede din țara proprie;
- efectuarea unei vizite în câteva zone umede din bazinul dunărean;
- Zonele Umede - tema pentru Ziua Dunării, ce va fi organizată la 29 iunie;
- harta tehnică a zonelor umede și inventariul acestora.

Centrul de Consultanță Ecologică Galați

Colaborare pe râul Prut

Bazinele hidrografice ale marilor fluvii europene (Rinul, Dunărea) își culeg apele de pe teritorii ale mai multor state. Dezastrelor - inundațiile, poluările - nu se opresc la granițe. De aceea, Uniunea Europeană a gândit o sumă de concepte noi care să faciliteze abordarea integrată a gospodării apelor, fără a se ține cont de granițe, abordare care să garanteze doar acțiuni care să contribuie la o dezvoltare durabilă. Această nouă politică în domeniul apelor a fost legiferată prin Directiva Cadru 2000/60/FC.

Aderarea României la Uniunea Europeană, ca prioritate națională, impune implementarea directivelor europene și evident și a directivei cadru în domeniul apelor.

Directiva Cadru (DC) definește bazinul hidrografic ca unitate naturală pentru utilizarea și protecția apelor. Dar într-un bazin hidrografic utilizarea apei poate avea efecte transfrontaliere și de aceea DC recomandă coordonarea pentru întreaga unitate hidrografică a obiectivelor ecologice și a programelor de măsură. În vederea aplicării acestui deziderat este necesară o strânsă cooperare între țările care sunt situate în același bazin hidrografic, cum este cazul României și al Moldovei în bazinul râului Prut. Ultimul mare afluent al Dunării, râul Prut, are un bazin hidrografic de 27500 km ce se desfășoară pe teritoriul a trei state: Ucraina, România (10.990 kmp) și R. Moldova. Din lungimea totală de 953 km, 711 km formează granița între România și R. Moldova.

Cu toate că schimbul de date în domeniul apelor între România și Moldova există de multă vreme, acest flux informațional a fost extins în vederea implementării directivei cadru. Pentru elaborarea planului de management al Bazinului hidrografic Prut este necesară coordonarea și armonizarea datelor. Prima acțiune în cadrul acestei colaborări, a fost vizita de lucru la Chișinău în luna februarie 2004 a specialiștilor români de la Administrația Națională "Apele Române" și Direcția Apelor Prut. Cu această ocazie specialiștii români au acordat asistență pentru definirea tipologiei cursurilor de apă de suprafață și pentru determinarea și identificarea corpurilor de apă subterane.

Ca o urmare firească, în perioada 23-27 august a.c., a avut loc vizita de lucru a unei delegații din R. Moldova, constituită din reprezentanți ai Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale, Concursului "Apele Moldovei" și Institutului Național de Ecologie. Vizita s-a desfășurat atât la Administrația Națională, cât și la Direcția Apelor Prut.

Specialiștii din cadrul Direcției Apelor Prut au prezentat stadiul implementării directivelor europene. S-au purtat discuții privind elaborarea Planului de management pentru BH Prut și s-au efectuat schimburi de date în domeniul gospodării apelor. Reprezentanții din R. Moldova au remarcat următoarele: „În Moldova se vorbește despre integrarea în Uniunea Europeană, dar suntem la un stadiu incipient legat de implementarea Directivelor privind apa. La nivelul întregii țări suntem 5-6 persoane care ne ocupăm de acest lucru pe lângă alte sarcini cotidiene de serviciu. Din păcate, nici la nivel legislativ nu stăm prea bine, deoarece există un Cod al Apelor care nu este armonizat cu legislația europeană. Sperăm ca prin 2006 să putem aplica Strategia Națională pentru Utilizarea Apelor”.

Colaborarea dintre România și Moldova reprezintă o activitate esențială în elaborarea planului de management al Bazinului Hidrografic Prut și în atingerea obiectivelor impuse de Directiva Cadru.

Material preluat în baza informațiilor oferite de www.apeprut.ro

Apa Dunării trebuie să devină mai curată

În prima decadă a lui noiembrie 2004 Bucureștiul a găzduit o întâlnire importantă pentru starea calității apelor din regiunea Dunăre - Marea Neagră: "Black Sea NGO Stocktaking Meeting". Întrunirea a fost organizată în contextul Parteneriatului Strategic GEF Dunăre - Marea Neagră, în cadrul căreia se desfășoară și Proiectul Regional pe Dunăre UNDP/GEF.

La această întâlnire au participat o serie de factori de decizie din Bazinul Dunărean și Marea Neagră, implicați în proiecte și activități care vizează îmbunătățirea calității apei, reprezentanți ai ICPDR, Comisia Mării Negre, GEF (Facilitatea Globală de Mediu), ale Națiunilor Unite, Banca Mondială, donatori și ONG-uri. Scopul întâlnirii a fost revizuirea Parteneriatului Strategic, activităților de îmbunătățire a calității apelor Dunării, analiza rezultatelor obținute până în acest moment, identificarea problemelor și a barierelor apărute pe parcursul implementării proiectului și adoptarea unor acțiuni de remediere.

Întâlnirea a fost o etapă importantă în îmbunătățirea și fortificarea cooperării dintre factorii implicați în protejarea ecosistemului Dunăre - Marea Neagră.

Va fi oprită pierderea biodiversității până în 2010?

În perioada 3-4 noiembrie a.c., 75 de participanți din diferite țări din Centrul și Estul Europei s-au întâlnit în cadrul evenimentului "TIME IS LIFE - Conference on halting biodiversity loss by 2010", ce a avut loc în Budapesta, Ungaria.

Scopul întâlnirii a fost promovarea proceselor globale, Pan-Europene, regionale și naționale, a inițiativelor și eforturilor pentru oprirea pierderii biodiversității până în 2010 și implicarea ONG-urilor în acest efort global.

La sfârșitul conferinței a fost semnat de către participanți un Document de Poziție al ONG-urilor.

Această conferință a însemnat un pas important pentru ONG-urile din Europa Centrală și de Est alături de Strategia Pan - Europeană asupra Diversității Biologice și Peisagistice, platformă de acțiune a ONG-urilor de a continua și a se implica în eforturile anterioare ale guvernelor care s-au angajat în 2001 prin Summit-ul de la Gothenburg să oprească pierderea biodiversității până în 2010 și în primăvara 2002 la a 6-a Conferință a Părților la Convenția asupra Diversității Biologice au adoptat Planul Strategic

prin care s-au angajat să realizeze până în 2010 o reducere semnificativă a ratei de pierdere a biodiversității la scară globală, regională și locală, ca și contribuție la scăderea sărăciei.

ONG-urile s-au angajat prin Documentul de poziție:

- să se implice în redactarea și îmbunătățirea legislației și politicilor naționale, documente strategice și supravegherea și politici de implementare a convențiilor și angajamentelor în domeniul protejării biodiversității, să susțină autoritățile în implementarea tratatelor internaționale;
- să construiască parteneriate între ONG-uri, guverne și sectorul business prin proiecte pilot;
- să se implice în monitorizarea și introducerea unui sistem de urmărire a evoluției speciilor la nivel local;
- să susțină educația, conștientizarea publicului, campanii de comunicare pe subiectul protecția biodiversității "2010", implicând în același timp și mass-media.

Domeniile principale de acțiune ale ONG-urilor vor fi: pădurea și biodiversitatea, agricultura în sensul acțiunilor

împotriva introducerii și răspândirii OMG-urilor, educarea fermierilor, promovarea stabilirii asociațiilor de fermieri, promovarea metodelor tradiționale de agricultură, încurajarea guvernelor de a stabili coridoare, zone tampon afiliate zonelor protejate, stabilirea site-urilor Natura 2000 și a Rețelei Ecologice Pan Europene, urgentarea guvernelor pentru alocarea unor fonduri mai consistente pentru conservarea naturii și disponibilitatea lor de a fi accesate de ONG-uri.

În viitor ONG-urile vor pregăti un raport asupra stării biodiversității în regiunea Pan-Europeană, cu integrarea informațiilor din mai multe sectoare, vor încuraja cooperarea dintre punctele focale ale diferitelor convenții și vor identifica piedicile în implementarea obiectivului "2010".

ONG-urile în eforturile lor, vor fi încurajate să folosească ca instrument de participare, convenția Aarhus, convenția PEBLDS (Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy) și să ceară ajutorul Grupului de Experți pe Biodiversitate al Uniunii Europene.

Acest program este gestionat de către Centrul Regional pentru Europa Centrală și de Est în numele UNDP/GEF Proiectului Regional pentru Dunăre. Opiniile exprimate în această publicație nu reprezintă în mod necesar politica sau opinia donatorilor. Donatorii nu își asumă nici o responsabilitate exprimată sau implicată, ca rezultat al activităților oricărui dintre beneficiari.

